

به نام خداوند جان و خرد

سیاست های تشویقی رشد جمعیت در روسیه

مرکز همکاری های تحول و پیشرفت

اسفند ۱۳۹۷

<http://cpdi.ir/news/id/3044/>

خلاصه مدیریتی

جمعیت فدراسیون روسیه پس از فروپاشی شوروی روندی رو به کاهش داشت بطوریکه از ۱۴۸,۳ میلیون نفر در سال ۱۹۹۱ به ۱۴۲,۷ میلیون نفر در سال ۲۰۰۹ رسید. با آغاز دهه دوم قرن ۲۱، روند کاهش جمعیت در روسیه با توجه به تمهیدات دولت روسیه تقریباً متوقف شد و از سال ۲۰۱۰ شاهد روندی صعودی بود به گونه ای که از ۱۴۲,۹ میلیون نفر در سال ۲۰۱۰ به ۱۴۶,۹ میلیون نفر در سال ۲۰۱۸ رسید. اگرچه با آغاز بحران اوکراین در سال ۲۰۱۴ و مشکلات اقتصادی که در کنار آن پدید آمد، سرعت رشد جمعیت کم رنگ تر شده و در سال ۲۰۱۷ دوباره شاهد کاهش حدود ۲۰۰ هزار نفری جمعیت این کشور بودیم، ولی مقامات روسیه انتظار دارند در آینده با تقویت شرایط اقتصادی و همچنین سیاست های تشویقی رشد جمعیت، دوباره شاهد نمودار صعودی رشد جمعیت باشند.

چنانچه در بالا اشاره شد، رشد جمعیت با وضعیت اقتصادی جامعه رابطه ای مستقیم دارد بطوریکه تقویت وضعیت اقتصادی جامعه باعث رشد جمعیت و بالعکس تضعیف وضعیت اقتصادی موجب کاهش رشد جمعیت می گردد. مطالعه حاضر سیاست های تشویقی دولت روسیه برای تقویت رشد جمعیت (به عنوان یکی از مولفه های قدرت در هر کشور) را مورد بررسی قرار داده است که شامل پرداخت های مستقیم، یارانه های دولتی، گواهی های دولتی، بسته های حمایتی فدرال، حمایت های بانکی و مالیاتی می گردد. استفاده از تجربه روسیه می تواند برای بسیاری از کشورها از جمله ایران مفید و راهگشا باشد.

جمعیت فدراسیون روسیه پس از فروپاشی شوروی روندی رو به کاهش داشت بطوریکه از ۱۴۸,۳ میلیون نفر در سال ۱۹۹۱ به ۱۴۲,۷ میلیون نفر در سال ۲۰۰۹ رسید. با آغاز دهه دوم قرن ۲۱، روند کاهش جمعیت در روسیه با توجه به تمهیدات عملگرایانه کرملین تقریباً متوقف شد و از سال ۲۰۱۰ شاهد روندی صعودی بود.

سیاست های تشویقی دولت روسیه

سیاست های تشویقی دولت روسیه به ویژه بین سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ تأثیری چشمگیر در افزایش جمعیت این کشور داشت اما با آغاز بحران اوکراین و مشکلات اقتصادی که در کنار آن پدید آمد، سرعت رشد جمعیت کم رنگ تر شده و در سال گذشته میلادی دو باره شاهد کاهش حدود ۲۰۰ هزار نفری جمعیت این کشور بودیم. مقامات روسیه انتظار دارند در آینده با تقویت شرایط اقتصادی و همچنین سیاست های رشد جمعیت، دوباره شاهد نمودار صعودی رشد جمعیت باشند.

در اوایل قرن بیست و یکم، پس از آغاز مرحله جدید رشد قیمت نفت و ادامه رشد اقتصادی، دولت ولادیمیر پوتین برنامه ای مدون و چند وجهی برای افزایش جمعیت روسیه ارائه داد. یکی از اجزاء این برنامه، اعطای "سرمایه مادری" به والدین بخاطر داشتن هر فرزند بعد از فرزند اول بود. همچنین مزایای پرداختی برای مراقبت از فرزند، افزایش پیدا کرده و مشکل خانواده ها در مورد سپردن فرزند خود به کودکانستان ها حل شد.

برنامه های تشویقی رشد جمعیت شامل: "پرداخت های ماهیانه"، "پرداخت های یکباره"، "یارانه های دولتی"، "ارائه گواهی"، "بسته های حمایتی فدرال" و "حمایت های بانکی و مالیاتی" است.

❖ پرداخت های یکباره

این پرداخت ها شامل موارد زیر می گردد:

- بسته های حمایت اولیه از کودک و مادر: بسته به وضعیت قیمت ها و تورم در منطقه محل اقامت مادر و فرزند و تولد کودک، مبلغی بین ۲۲۰ تا ۲۸۰ دلار به مادر پرداخت می شود.
- سرمایه مادر: نوعی بسته حمایتی از خانواده هایی است که پس از تولد یا پذیرش فرزند دوم ارائه می گردد. این بسته از سال ۲۰۰۷ ارائه شده و مبلغ آن در سال ۲۰۱۸ تقریباً " ۷۵۰۰ دلار بوده است. این مبلغ تنها به والدینی که تبعیت روسیه را دارند، تعلق می گیرد. هدف از ارائه این بسته، تهیه محل زندگی، ساخت و یا تعمیر محل زندگی، پرداخت وام دریافتی از بانک، تامین هزینه های تحصیلی، تامین هزینه های نگهداری از کودک، اجاره منزل و خرید و یا تامین وسایل یا خدمات برای تربیت اجتماعی کودکان و نیز پوشش بخشی از سیستم ذخیره پول برای پرداخت حقوق بازنشستگی به مادران است.
- یک قطعه زمین: در صورت تولد و یا پذیرش فرزند سوم، یک قطعه زمین در حاشیه شهر محل اقامت توسط دولت به خانواده اعطاء می گردد.

❖ پرداخت های ماهیانه

این پرداخت ها شامل موارد زیر می گردد:

- پرداخت در دوران مرخصی زایمان: در صورتیکه مادر باردار طی دو سال گذشته تا زمان آغاز مرخصی زایمان (هفته سی ام بارداری) مشغول به کار رسمی بوده و محل کارش را عوض نکرده باشد، به مدت ۱۴۰ روز بعد از تولد کودک، ۱۰۰ درصد حقوق خود را دریافت خواهد کرد. میزان پرداختی می تواند نسبت به تعداد اعضای خانواده و میزان مرخصی نسبت به سختی زایمان افزایش یابد.
- پرداخت در دوران تربیت فرزند: به مدت یک سال و نیم پس از تولد کودک، مادر می تواند ۴۰ درصد از متوسط حقوق ماهیانه خود طی دو سال قبل از تولد کودک دوم و یک و نیم برابر میزان

حداقل مورد نیاز برای زندگی در مناطق مختلف روسیه که میزان آن سالانه توسط دولت فدرال مشخص می شود را دریافت نماید.

❖ یارانه های دولتی

این یارانه ها شامل موارد زیر می گردد:

- یارانه خدمات درمانی: از زمان تولد کودک تا پایان یک ماه اول، پزشک محلی موظف می باشد روزانه و با هزینه دولتی به منزلی که کودک و مادرش در آن ساکن هستند مراجعه و به صورت روزانه کودک و مادر را ویزیت کند و تا یکسال اول تولد کودک، مادر می تواند در هر زمان از پزشک محلی بخواهد که بدون دریافت وجهی برای ویزیت وی و کودک به منزل آنها مراجعه نماید.
- بسته های یارانه دولتی برای تغذیه سالم مادر و کودک تا سه سالگی: مادران در زمان بارداری و تا زمانی که کودک از شیر وی تغذیه می کند و کودکان تا سن سه سالگی از دولت بسته های تغذیه سالم شامل انواع ویتامین و مواد معدنی، محصولات لبنی، آب معدنی، شیر خشک، مواد تغذیه مکمل و ... را دریافت می کنند.
- استراحتگاه های دولتی برای کودکان: کودکان خانواده های پر فرزند می توانند تا ۱۶ سالگی از استراحتگاه های دولتی به صورت رایگان استفاده کنند.
- حمل و نقل عمومی: اعضای خانواده های پر فرزند می توانند از تمامی وسایل حمل و نقل عمومی شهری به صورت رایگان استفاده کنند.
- هزینه های شارژ ساختمان: خانواده های پر فرزند می توانند دولت را موظف کنند که پرداخت بین ۳۰ تا ۵۰ درصد هزینه های شارژ و نگهداری ساختمان محل زندگی خود را بر عهده بگیرد.
- بیمه درمانی رایگان: خانواده های پر فرزند می توانند از بیمه درمانی رایگان استفاده کنند.
- داروی رایگان: اعضای خانواده های پر فرزند می توانند بر مبنای نسخه های معتبر، داروهای خود را در داروخانه های دولتی به صورت رایگان دریافت کنند.

- لباس فرم مدرسه و لباس ورزشی : کودکان خانواده های پر فرزند می توانند تا سن ۱۲ سالگی لباس فرم مدرسه و لباس ورزشی رایگان از مدرسه دریافت نمایند.
- لوازم التحریر رایگان : به فرزندان خانواده های پر فرزند لوازم التحریر لازم برای تحصیل در مدرسه بصورت رایگان ارائه می شود.
- بازنشستگی پیش از موعد برای مادران دارای ۵ فرزند : مادرانی که ۵ فرزند دارند می توانند به صورت استثناء با رسیدن به سن ۵۰ سالگی، ۵ سال زودتر از موعد باز نشسته شوند.

❖ گواهی های دولتی

- دولت به مادران سه گواهی می دهد که بر مبنای آن بخش عمده هزینه های مادر از دوران بارداری تا پس از زایمان کودک را دولت بر عهده می گیرد. این گواهی ها عبارتند از :
  - گواهی مراجعه به مشاور دوران بارداری (برای مشاوره و تحت نظارت بودن در دوران بارداری تا زایمان)؛
  - گواهی مراجعه به زایشگاه؛
  - گواهی برای کلینک درمانی کودکان.

❖ بسته های حمایتی فدرال

- اکثر مناطق فدراسیون روسیه با تصویب مبالغ مشخص بر مبنای میزان حداقل هزینه لازم برای زندگی فرد در آن منطقه فدرال و میزان تورم، در زمان تولد فرزند سوم و فرزندهای بعدی یکبار مبلغی را به صورت بسته حمایتی به خانواده ها اختصاص می دهد. به عنوان مثال میزان این مبلغ در استان مسکو تا سقف ۲۳۰۰ دلار می باشد.

❖ حمایت های بانکی و مالیاتی

- رقم سود سالانه وام مسکن برای خانواده های پر فرزند ۶ درصد محاسبه می شود در حالیکه رقم سود وام مسکن سالانه بطور متوسط در روسیه رقمی حدود ۱۰ درصد می باشد.
- خانواده های پر فرزند می توانند از دولت بخواهند که رقم ۱۳ درصد مالیات بر درآمد را که بصورت اجباری از حقوق تمامی کارکنان دولت و بخش های خصوص کسر می شود را کسر نکرده و یا عودت نماید.

منابع :

- قانون فدرال "خدمات ویژه دولت برای حمایت از خانواده هایی که فرزند دارند" (ویرایش مورخ ۲۰۱۸/۷/۲۹)

- <http://pravo.gov.ru/>
- <http://legalacts.ru/>
- <http://www.kremlin.ru/>